

Hankekuvaukset: Avustus iäkkäiden ihmisten kulttuuritoiminnan edistämiseksi 2021

1. Edistysellinen nykytanssi ja -baletti yhdistys ry

Tanssitaidetta ikäihmisille

Tanssitaidetta ikäihmisille on hanke, jossa nykytanssin liikeosaaminen ja ilmaisuvoima yhdistyvät uudella tavalla sekä etänä että lähiopetuksessa tapahtuvaan vanhuskuntoutukseen. Hanke tuo korkeatasoisen tanssitaiteen ja luovan liikkumisen ikäihmisten luokse ja aktivoi heitä kulttuuriseen ja liikunnalliseen toimintaan Koti TV:n kaapeli- ja digiverkon kautta. Hanke tarjoaa myös lähiohjauksessa tapahtuvia tanssityöpajoja. Hankkeen tavoite on tukea iäkkäiden ihmisten toimintakykyä ja vahvistaa osallisuutta tanssin ja musiikin keinoin. Hankkeen keskeisiä arvoja ovat toimintakyvyn ja muistin parantaminen, vuorovaikutteinen taiteen tekeminen, helppo ja laaja saavutettavuus ja sukupolvien välinen kokemusvaihto.

Hanke koostuu neljästä vaiheesta:

1. Ohjatut tanssi ja liike -videot digitaalisia kanavia hyödyntäen (touko-kesäkuu 2021)
2. Tanssi ja liike työpajat lähikontaktissa (loka-joulukuu 2021)
3. Tanssiteoksen harjoitukset ja esiintyminen (tammi-maaliskuu 2022)
4. Teoksen videointi ja levitys (kevät 2022)

Hanke osallistaa poikkeuksellisella tavalla ikäihmiset aktiivisina tekijöinä tanssitaiteen kentälle. Se nostaa esille ikäihmisten elämäkokemuksen ja potentiaalin esiintyjinä tuoden heidät ja heidän kehonsa rohkeasti näyttämölle. Hanke murtaa ikäihmisiin kohdistettuja ennakkoluuloja ja rakenteita. Ikäpolvien välisestä yhteistyöstä syntyvä teos nähdään kulttuurikeskus Stoassa. Hankkeen tavoite on tukea iäkkäiden ihmisten toimintakykyä, muistin ylläpitoa ja kehittämistä sekä vahvistaa osallisuutta tanssin ja musiikin keinoin.

Hankkeen keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Koti tv / Kuntopaikka oy, Suomen Kansainvälisen Senioritanssin Liitto ry, Helsingin Eläkeläisjärjestöt HEJ ry sekä kulttuurikeskus Stoa.

2. Elävän kuvan keskus ELKE ry

Senioreiden elokuvakerho Cinema Orionissa

Hankkeen tavoite on tarjota ikäihmisille säännöllistä kulttuuritoimintaa Helsingin keskustan alueella, helppojen kulkuyhteyksien päässä. Haluamme myös aktivoida kaupungin ikäihmisiä liikkumaan ja käymään kulttuuritilaisuuksissa pitkän tauon jälkeen. Tarjoamme matalan kynnyksen kulttuurielämyksen, jossa kokemus jaetaan yhdessä muiden katsojien kautta mm. katselukokemusta syventävillä keskusteluilla, jotka liittyvät elokuvan aihepiiriin ja tekemiseen.

Elokuvakerho kokoontuu säännöllisesti kerran kuussa Cinema Orionissa. Päiväsaikaan järjestettävissä näytöksissä nähdään vuoden 2021 ja kevään 2022 aikana ensi-iltaan tulevia kotimaisia elokuvia. Elokuvanäytökset hyödyntävät myös yhdistyksen elokuvakasvatusasiantuntijuutta; jokaisen näytöksen yhteyteen järjestetään joko tekijävierailu tai asiantuntija-alustus, joka syventää elokuvan katselukokemusta ja avaa elokuvan taustoja ja tekemistä kerholaisille.

Tavoitteena on myös kannustaa ja haastaa keskuksen asiakkaita pohtimaan taiteen ja kulttuurin herättämiä ajatuksia ja tunteita. Elokuvakerhon toimintaa suunnitellaan yhdessä elokuvakerhon jäsenten kanssa ja kuullaan heidän toiveitaan. Aiempien kokoontumisten pohjalta huomioidaan mm. näytösten ajankohtaan ja ääneen tasoon liittyviä toiveita, joita Kampin palvelukeskuksen elokuvakerholaiset ovat jo esittäneet.

Hankkeen keskinäisen kumppani on Kampin palvelukeskus. Yhteistyötä tehdään myös muiden kaupunginosien palvelukeskusten sekä ELKE ry:n yhteisöjäsenistön ja elokuvakasvatusjärjestö IhmeFilmin kanssa.

3. Ruotsalainen teatteri - Svenska Teatern rf ***Digitaalinen teatterikahvila Ruotsalaisessa Teatterissa***

Projekti on Ruotsalaisen Teatterin toistaiseksi suurin satsaus virtuaaliseen teatteritaiteeseen ja virtuaaliseen yleisötyöhön. Projektin tavoitteena on teatteritaiteen ja teatteripedagogiikan keinoin tarjota virkistäviä kokemuksia ja aktiivisia elämyksiä ikääntyneelle yleisölle. Suunnitteilla olevan esityskauden aikana Ruotsalainen Teatteri tulee isännöimään valtakunnallisesti ikäihmisten iltakahviloita. Kahvilat tulevat sisältämään ohjelmanumeroita, jotka tähtäävät erityisesti interaktiivisuuteen ja yhdessä luomiseen ja joilla on paikallinen kytkentä. Teatterikahvilan pääasiallinen alusta on kotisivu live.svenskateatern.fi. Teatterikahvilan laaja tarjonta mahdollistaa osanottajien osallistumisen heitä eniten kiinnostavaan sisältöön. Kahvila tulee myös tarjoamaan sisältöä, joka ottaa huomioon näkö- ja kuulovammaiset.

Projekti tarjoaa mahdollisuuden Ruotsalaiselle Teatterille kehittää uusia yhteistyö- ja yleisötyönmuotoja ja löytää uusia tapoja saavuttaa suomenruotsalainen yleisö. Projekti tarjoaa myös teatterille mahdollisuuden tutkia sellaisia näyttämötaiteen muotoja, jotka eivät perustu fyysiselle näyttämötilalle ja jotka luovat ainutlaatuisen taidekokemuksen ikääntyneelle yleisölle. Teatteri näkee myös mahdollisuuden tulevaisuudessa kehittää projektin konseptia toisille kohderyhmille.

Teattereiden jo tekemässä taustatutkimuksessa on tullut ilmi, että kohderyhmän digitaalisten välineiden saataavuus ja käyttö vaihtelevat suuresti. Siksi teatterit tulevat tutkimaan tapoja tehdä teatterikahvila avoimeksi myös sellaisille henkilöille, jotka eivät ole tottuneita online-aineistoon, kuten työkalulainauspalveluihin ja eri yhteistyökumppanuuksiin sosiaalisen sektorin kanssa.

Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat Wasa Teater ja Åbo Svenska Teater.

4. Helsingin Teatterisäätiö/ Helsingin Kaupunginteatteri ***Taidetta koteihin - Taidetoimintaa helsinkiläisten ikääntyneiden kodeissa sekä helsinkiläisissä palvelutaloissa ja asumisyksiköissä.***

Taidetta koteihin on Helsingin Kaupunginteatterin yleisötyön toimintamalli, jossa taidetapahtumia toteutetaan yhteistyössä kaupunkilaisten kanssa. Taidetta koteihin tuo osallistavaa taidetoimintaa osaksi helsinkiläisten kotona ja palvelutaloissa asuvien senioreiden sekä kotihoidon asiakkaiden arkea ja elämää. Tapahtumien tarkoitus on antaa ikäihmisille kokemus taidetyöskentelystä sekä kokijan että aktiivisen tekijän roolissa.

Hanke koostuu kolmesta osasta:

- etälaitteiden kautta toteutettavista vuorovaikutteisista Etätaidetuokioista
- senioreiden kanssa vietettyjen kohtaamisten perusteella toteutettavista Taidelahjoista
- voimauttavan ja dokumentaarisen valokuvauksen kautta toteutettavasta Valokuvanäyttelystä

Vuorovaikutteisissa vierailuissa pääosassa ovat ihmisten tarinat ja persoonat, jotka pääsevät ääneen. Taidetta koteihin -hanke haluaa nostaa eri tavoin esiin ikäihmiset yhteiskunnan tasavertaisina jäseninä, persoonina ja oman elämänsä aktiivisina tekijöinä. Lisäksi toiminnan piiriin pyritään tavoittamaan eritoten yksinäisyyttä kokevat tuomalla ihmisiä yhteen jaetun taidekokemuksen äärelle.

Tarkoitus on luoda yhteistyöverkosto teatterimme, hankkeessa mukana olevan oppilaitoksen sekä seniorityötä tekevien yhteistyökumppaneiden välille. Hankkeen tavoitteena on myös jalkautuvan teatteritoiminnan ase-

man sekä yhteisöteatterin toimintamallin vahvistaminen Helsingin Kaupunginteatterissa ja teatterin omalle henkilökunnalle uudenlaisen työskentelymahdollisuuden tarjoaminen, kun kohderyhmänä ovat ikäihmiset. Hanke myös yhdistää kulttuuritoimijat yhteistyöhön senioripuolen tahojen kanssa. Tällaisen verkoston kehittäminen on tärkeää, jotta kaikkien osapuolten asiantuntemuksella hankkeelle luodaan toimiva ja turvallinen pohja. Yhteistyöverkosto tuo myös toiminnalle pitkäjänteisyyttä ja antaa alan opiskelijoille jo mahdollisuuden työskennellä kentällä toimivien tahojen kanssa.

Hankkeen keksisimmät yhteistyökumppanit ovat: Helsingin Pohjoisen kotihoitoyksikön alue, Kustaankartanon seniorikeskus, Metropolia Ammattikorkeakoulu (Musiikkikasvatuksen ja taiteen soveltavan käytön opiskelijat ja geronomiopiskelijat) sekä HelsinkiMissio.

5. Improvisaatioteatteriyhdistys Stella Polaris

Kultaiset kirjeet

Kultaiset kirjeet on kulttuurihanke, joka tähtää kotona asuvien ikääntyneiden tavoittamiseen, osallistamiseen ja keskinäiseen kohtaamiseen kulttuurin parissa. Kohderyhmää ovat erityisesti ikääntyneet, joilla on itsenäisesti tai tarpeiden mukaan opastettuna riittävät taidot käyttää omia älylaitteita kulttuuripalvelujen äärelle löytääkseen. Hanke rakentuu Kannelmäen ja Vuosaaren alueiden kulttuuritaloilla järjestettävien improvisaatioesitysten ympärille, joihin on mahdollista osallistua livenä paikan päällä, tai kotoa käsin oman älylaitteen ääreltä.

Hankkeella on ikääntyneiden suhteen kolme tavoitetta:

- Tarjota kotona asuville ikääntyneille heille erityisesti suunnattua, interaktiivista ja ammattimaisesti toteutettua kulttuuria, joka tuo arkeen iloa ja energiaa ja osallistaa katsojia matalalla kynnyksellä esityksen syntyyn.
- Mahdollistaa pitkäaikaisten, uusien vuorovaikutussuhteiden löytymistä hankkeen yhteydessä lanseerattavien Kultaisten kirjeiden myötä.
- Löytää toimivia keinoja kartoittaa ja kartuttaa kotona asuvien ikääntyneiden taitoja ja tarpeita älylaitteiden käytön suhteen, jotta he voisivat pitää niiden välityksellä entistä paremmin yhteyttä muihin ihmisiin.

Erityisesti tämän hankkeen kohdalla arvokkaaksi nousee kykymme tuottaa aidosti yleisöä osallistavaa ja ammattitaidolla tehtyä kulttuurisisältöä. Omien ideoiden ja tarinoiden muuttuminen osaksi improvisoitua esitystä tuottaa kerta toisensa jälkeen yleisöllemme iloa ja hyvää mieltä. Improvisaation mahdollistama keveys, ilo ja hauskuus yhdistettynä kaikkiin mahdollisiin inhimillisiin aiheisiin, on juuri sitä, mitä ajassamme nyt kipeästi kaivataan. Kultaiset kirjeet on hanke, jonka tehtävänä on vahvistaa toiveikkuutta ja luoda merkityksiä uudella rohkealla tavalla.

Kehittääksemme omaa osaamistamme ammattimaisena improvisaatioteatterina haluamme oppia tuottamaan ikääntyneille sellaista sisältöä, jota he itse kokevat kaipaavansa. Haluamme löytää uusia tapoja tehdä yhteistyötä sellaisten alueellisten toimijoiden kanssa, joilta löytyy osaamista kohderyhmän suhteen ja joiden kautta todella tavoitamme haluamamme yleisön. Palvelumuotoiluprosessin avulla selvitämme ikääntyneiden tarpeita. Tästä prosessista jää tietoa kaikkien hankkeessa mukana olevien osapuolten käyttöön ja hyödyksi.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Content Union, Enter ry sekä alueelliset kumppanit (mm. Kanneltalo ja Vuotalo, palvelukeskukset, seurakunnat ja asukasjärjestöt) sekä Helsingin seniorisäätiö.

6. Kaapelin Mediakeskus Oy ***Ikääntymistä juhlistamassa***

ARMAS on valtakunnallinen ikääntymistä juhlistava festivaali, joka viettää vuonna 2021 viisivuotisjuhlaansa. Armas koordinoi syksyllä 2021 neljää tapahtumakokonaisuutta:

- 1) Ikääntymisen teemaan liittyvä elokuvasarja (3-5 elokuvaa) yhteistyössä HIFF – Rakkautta & Anarkiaa -festivaalin kanssa (festivaali 16.-26.9.2021), elokuvien kiertue ja sarjaan liittyvä taiteilijavierailu. Sarja painottaa omannäköistä elämää ja taiteellista voimaa, joka jatkuu vanhuuteen.
- 2) Erik Bruun täyttää tänä vuonna 95 vuotta. Bruunin töistä kootaan hänen pitkää, monipuolista ja maineikasta uraa kunnioittava näyttely Kaapelitehtaan Valssaamoon 4.-10.10.2021. Osa näyttelystä viedään kiertueelle helsinkiläisiin palvelukeskuksiin ja kirjastoihin. Metropolian Ammattikorkeakoulu toteuttaa Erik Bruunin näyttelyyn osallistavia työpajoja.
- 3) Ikääntyneet kulttuurin kuluttajina -tutkimus yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa.
- 4) Jälkipuinti-seminaari, joka yhdistää elokuvasarjan, näyttelyn, työpajat, tapahtumat sekä tutkimuksellisuuden osuuden.

Hankkeen tavoitteena on tarjota ikääntyneille helsinkiläisille matalalla kynnyksellä korkeatasoista taide-elämyksiä sekä kerätä tietoa ikääntyneistä kulttuurin kuluttajina. Hanke myös nostaa ikääntyneitä taiteilijoita esiin. Hankkeeseen liittyvät tapahtumat toteutetaan yhteistyössä Armaksen partneriverkoston vanhusalan asiantuntijoiden kanssa, jolloin kohderyhmä saadaan mukaan tapahtumien suunnitteluun ja toteutukseen. Samalla tietoisuutta kulttuurisen vanhustyön merkityksestä levitetään valtakunnallisestikin. Osana projektia halutaan kerätä oppia ja työkaluja tapahtuma- ja kulttuurialalle, miten paremmin palvella ikääntyvää yleisöä.

Vapaaehtoistyössä kehitetään uudenlaista mallia, jossa erityisesti ikääntyneille suunnattu kulttuurikaveritoiminta yhdistyy nuorten vapaaehtoisten toimintaan Rakkautta & Anarkiaa festivaaleilla. Hankkeessa testataan myös liikkuuutta. Hankkeeseen liittyy oma festivaalibussi, jonka tarpeellisuutta ja toimintaa tarkastellaan ikääntyneiden näkökulmasta.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat: HIFF – Rakkautta & Anarkiaa –elokuva festivaali, Yleisradio, Kuvataidekatemia, sekä Metropolia ja Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Armas-verkostoon kuuluu n. 100 toimijaa: kuntia (sekä kulttuurin että soten puolelta), vanhusalan järjestöjä, taidealan toimijoita sekä yksittäisiä taiteilijoita. Armaksen oman yhteistyöverkoston sisältä viime aikoina tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat olleet mm. Ateneumin taidemuseo, Miina Sillanpään säätiö, Valli ry ja Ikäinstituutti.

7. Kallion Musiikkikoulun kannatusyhdistys ry ***Musiikkiharrastusta ikäihmisille***

Hankkeen tavoitteena on tarjota musiikkiharrastusta ja -kokemuksia ikääntyneille helsinkiläisille. Kallion Musiikkikoulun, Keski-Helsingin musiikkiopiston ja Musiikkikeskus Resonaarin yhteisessä hankkeessa järjestetään soitin- ja lauluhyteitä ja bändejä iäkkäille helsinkiläisille sekä yksilöityä Musapartio-toimintaa yksinäisille vanhuksille, jotka asuvat kotonaan tai palvelutaloissa. Musapartiossa oppilaitosten oppilaat järjestävät yksilöityjä musiikkituokioita vanhuksille.

lääkkäille suunnatussa Musapartio-toiminnassa Resonaarigroupin kehitysvammaiset muusikot ja Kallion Musiikkikoulun ja Keski-Helsingin musiikkiopiston oppilaat yhdessä musiikkikasvattajan kanssa vierailvat kotihoidon ja/tai kotisairaanhoidon piiriin kuuluvien sekä yksinäisten iäkkäiden ihmisten kotona soittimisto mukanaan. Ensisijaisesti

musapartiot pyrkivät vierailemaan sellaisten vanhusten kodeissa, joiden on vaikeaa tai mahdotonta poistua kodista itsenäisesti. Kullekin kotihoidon asiakkaalle tehdään henkilökohtainen suunnitelma käyntikertojen ja toiminnan sisällön suhteen yhdessä asiakkaan, kotihoidon palvelujen tuottajan kanssa ja mahdollisuuksien tai tarpeen mukaan omaisten kanssa.

Helsinki Mission avulla etsitään yksinäisiä vanhuksia. Yhteistyökumppaniksi haetaan myös muita vanhustyön tekijöitä.

8. Lapinlahden kulttuuritoimi ry ***Kylä kerrostalossa - tarinoita Kontulankaari 11:sta***

Hankkeen ideana on kerätä ja nostaa esiin Kontulassa sijaitsevan Hekan suuren vuokrataloyhtiön ikääntyneiden asukkaiden tarinoita. Vuonna 1971 rakennetuissa kolmessa talossa asuu edelleen siellä jo vuosikymmeniä asuneita asukkaita; osa heistä samassa taloyhtiössä alusta alkaen. Kontulankaari 11 viettää 50-vuotisjuhliaan syyskuussa 2021.

Yhteisöllisessä tarinankerronnassa käytetään taidelähtöisiä menetelmiä ja tarinankerronnan harjoituksia. Myös erilaisia visualisoinnin välineitä käytetään, kuten valokuvia, piirtämistä ja karttoja. Historialliset dokumentit ja aineisto ovat tärkeää pohjamateriaalia. Audiovisuaalista materiaalia etsitään Yleisradion arkistoista. Uutisia ja valokuvia etsitään Helsingin kaupunginmuseon, Helsingin Sanomien, paikallislehtien arkistoista sekä media-arkistoista. Kerätystä materiaalista kootaan näyttely ja kuvallinen julkaisu.

Tarinoiden kertominen ja niiden taltiointi on senioriasukkaita voimauttavaa toimintaa. Tarinan kerronta itsessään piirissä on kohottava kokemus siihen osallistuville. Muistoihin palaaminen on myös virkistävää, ja tarinoiden julkaiseminen luo kertojille sosiaalista arvonantoa. Huomionarvoista on myös, että yhteisöllinen tarinankerronta kunnioittaa yksilöllistä ja subjektiivista näkökulmaa ja on arvokasta taltioida virallisen historian rinnalla.

Kontulankaari 11 on alkuun ollut väestörakenteeltaan kuin Suomi pienoiskoossa. Tarinoiden avulla ”tavallisen lähiöasukkaan” arvokkaat kokemukset ja muistot kaupungin vuokratalossa asumisesta aiempina vuosikymmeninä tulevat muillekin kaupunkilaisille ja tuleville sukupolville näkyviksi, ja nämä suuret vuokratalot alkavat saada monimuotoisia kasvoja. Kaupunki kasvaa ja muuttuu yhä kiihtyvää vauhtia, mikä korostaa tämän hankkeen tärkeyttä. Raju muutos ja täydennysrakentaminen koskettavat myös Kontulaa lähivuosina, ja Kontulankaari 11:ssä alkaa laaja peruskorjaus keväällä 2022. Rakennukset muistuttavat alkuperäisessä asussaan tällä hetkellä osaa lähiön katoavasta henkilöhistoriasta, koska osa sen iäkkäimmistä asukkaista ei enää palaa takasin taloon remontin valmistuttua.

Tasa-arvoinen ikäihmisten arvostaminen on yksi hankkeen lähtökohdista, kaupungin vuokratalojen pitkäaikaiset asukkaat eivät ole se ilmeisin ryhmä maamme ikääntyvää väestöä, joiden tarinoita olisi aiemmin kiinnostuttu tallentamaan. Kontulan historia on tärkeää tallentaa osaksi Helsingin muistia ja juuri nyt on hyvä hetki tälle tallentamiselle, kun on olemassa motivoitunut kohderyhmä ja yhdyshenkilöt valmiina. Tällaisen ryhmän sitouttaminen myöhemmin olisi aikaa vievää ja haasteellista työtä. Tämän toiminnan kokemuksen pohjalta voidaan toteuttaa vastaavia hankkeita muissa taloyhtiöissä ja kaupunginosissa Helsingissä.

Hankkeen keskeisimmät kumppanit ovat Kaupunginmuseo, talotoimikunta, naapuruuspiiri, SoTeKa-verkosto ja alueen Sosiaali- ja terveystoimialan yhdyskuntatyöntekijä.

9. Mediakulttuuriyhdistys m-cult ry

Maunula Commons - Alueelliset yhteisresurssit ja hoivan verkostot

Media- ja osallistavan taiteen ohjelman Maunula Commons teeman keskiössä on yhteisen aineellisen tai aineettoman kulttuurin, commonsin, viljely. Produktiot luovat jaettuina kulttuurisia ja sosioekonomisia resursseja ja rakentavat hoivan verkostoja. Ohjelmaan kutsutut helsinkiläiset ja kansainväliset taiteilijat edustavat sosiaalista ja osallistavaa taidepraktiikkaa, jonka arvoja ovat yhteistyö ja avoimuus sekä jakamiseen ja hoivaan perustuva kulttuuri. Toistuvaan läsnäoloon Maunulan asukastiloissa (Maunula-talo, Mediapaja, Asukastalo Saunabaari) perustuvat produktiot rakentavat pitkäkestoista paikallista vuorovaikutusta m-cultin alueelle syntyneen yhteistyöverkoston ja fasilitoivan tuotantomallin keinoin.

Hankkeen tavoite on tehdä näkyväksi hoivan verkostoja, näkymätöntä työtä jossa asukkaat huolehtivat ympäristöstään ja toisistaan. Näkyväksi tekeminen on ensimmäinen askel kohti muutosta: se antaa mahdollisuuden kyseenalaistaa ja ajatella toisin. Jo tämä lyhyemmän jänteen tavoite voi lisätä tunnetta omasta toimijuudesta.

Hankkeen pitkäkestoiset produktiot, Keskuspuistoarkistot ja Hoivan instituutti toteutetaan yhteistyössä Maunulan senioriasukkaiden, sosiaalialan opiskelijoiden ja eri-ikäisten asukkaiden kanssa. Maunula on demografialtaan Helsingin vanhin kaupunginosa, ja lähiluonnon ja hoivan merkitys ovat jo nousseet esiin tärkeinä aiheina. Hoivan instituutti-projektissa pyrimme erityisesti löytämään keinoja, joilla kotihoidon tuen piirissä olevat ja omaishoitajana toimivat tavoitetaan parhaiten. Keskuspuistoarkistot-projekti löytää uusia kumppaneita puistoa suojelevien yhteisöjen ja ryhmien avulla.

*Keskuspuistoarkistot: moniääninen ja -näkökulmainen muistitietokokoelma asukkaille tärkeästä kaupunkimäststä

*Hoivan instituutti: arkisen hoivatalouden uudelleenahmotus, paikallinen hoivavaluutta

Hanke tuo yhteen taiteen ja kulttuurin, kansalaistoiminnan, sosiaali- ja terveysalan ja koulutuksen toimijoita. Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Maunulan kulttuuri- ja asukastoimijat, joiden kanssa m-cult on tehnyt pitkäjänteistä yhteistyötä (Maunula-talo, asukastalo Saunabaari, Maunula-seura ja sen ylläpitämä Mediapaja sekä Maunulan Sanomat). Hoivan instituutti – produktio kumppanit ovat: Metropolia, Töyrytien senioritalo ja helsinkiläinen Trojan Horse -taiteilijaduo, Ikäinstituutti sekä Stadin Aikapankki ja Commons.fi –verkosto. Keskuspuistoarkistot -projektin kumppanit ovat: Keskuspuiston puolesta- verkosto ja Kaupunkiluontoliike, Illume oy, Frame Contemporary Art Finland, Viestintäverso osuuskunta.

Hankkeen aikana yhteistyöpohjaa laajennetaan myös kaupungin toimijoiden (mm. Kaupunginmuseumo, Helsinki Region Infoshare, Ympäristöpalvelut, Sosiaali- ja terveystoimiala) suuntaan. Taiteellisen työn mahdollistajana m-cultille tärkeä kohderyhmä ovat muistia ja hoivaa työssään käsittelevät helsinkiläiset ja kansainväliset taiteilijat.

10. Meri-Helsingin musiikkiopiston kannatusyhdistys ry.

Vanhusväestön kuoro- ja musiikkikerhotoiminta sekä vuorovaikutteinen konserttisarja

Hankkeen tarkoituksena on tuoda laadukasta musiikkitoimintaa vanhusten omaan toimintaympäristöön ja siten lisätä heidän hyvinvointiaan, sosiaalista kanssakäymistään sekä arjen osallisuutta. Tavoitteena on lisäksi tuoda yhdessä musisoimisen ilo lähelle senioreiden arkea ja näin parantaa vanhenevan väestön elämänlaatua. Kerhoissa syntyvä yhteisöllisyys ehkäisee syrjäytymistä, mikä yksinäisillä vanhuksilla on vaarana. Vanhukset voivat ilmaista tunteitaan musiikin keinoin ja kokea esiintymistilanteissa onnistumisen kokemuksia ja läsnäolon eri tasoja, jotka poikkeavat arkipäivän rutiineista. Musiikkikerho-osa-alueen tavoitteena on myös laajentaa musiikkioppilaitoksen toimintaa ikääntyneiden pariin ja kokemusten perusteella tuottaa toimintaa edistävää oppimateriaalia ja julkaista se muiden taidetoimijoiden käyttöön.

1. Groove Seniorit -kuorotoiminta
2. Musiikkikerhot ja vuorovaikutteinen konserttisarja palvelutaloissa

Musiikkikerhoissa painottuvat ihmislähtöisyys, osallistuminen ja yhdessäolon ilo. Kerran viikossa kokoontuvat kerhot saavat sisältönsä laulamista, soittamisesta, muistelemisesta, musiikin kuuntelemisesta ja kerran lukukaudessa Meri-Helsingin musiikkioppilaitoksen lapsioppilaiden musiikkiesityksistä. Kerhotoiminnan ohella tuotamme palvelutaloihin kaksi konserttisarjaa maaliskuussa 2022 ja joulukuussa 2021. Konsertteja järjestetään kerhotoiminnassa mukana olevien kolmen palvelutalon lisäksi myös Kustaankartanon palvelukeskuksessa sekä SPR:n tapahtumissa Kampissa ja Katajanokalla.

Musiikin on monien tutkimusten mukaan todettu edistävän vanhusten hyvinvointia sekä stimuloivan aivotoimintaa. Musiikki kohentaa myös muistitoimintaa, sillä vanhuksille merkityksellisiin lauluihin liittyy usein rakkaita muistoja. Lisäksi musiikkitoiminta edistää yhteisöllisyyttä ja ehkäisee näin syrjäytymistä. Yhdessä laulamisen on tutkittu vaikuttavan erittäin positiivisesti elämän laatuun. Laulaessaan, tai kuunnellessaan musiikkia yhdessä asukkaat voivat kokea kuuluvansa ryhmään. Musiikkitoiminta auttaa palvelutalojen asukkaita ja vielä itsenäisesti asuvia vanhuksia hyvinvoinnin ja toimintakyvyn ylläpitämisessä. Musiikki lisää osallistujien hyvinvointia psyykkisellä, fyysisellä sekä sosiaalisella tasolla. Onnistumisen kokemukset konserttitilanteessa tuovat elämään uudenlaisia elementtejä.

Hanke järjestetään yhteistyössä Meri-Helsingin musiikkiopiston, Musiikkikoulu Grooven, Kinaporin seniorikeskuksen ja Riistavuoren seniorikeskuksen kanssa.

11. PerformanceSirkusyhdistys ry

Osallistavan kulttuuri- ja taidetoimintakokonaisuuden tuottaminen Helsingin seudun ikääntyneille

Hankekokonaisuuteen kuuluu Helsingin seudun palvelukeskuksissa ja vanhainkodeissa toteutettavat osallistavat taidetyöpajat sekä -musiikkiteatteriesitykset. Kotona asuvia ikääntyneitä PerformanceSirkus saavuttaa toteuttamalla Kaapelitehtaan esitystilassaan sarjan maksuttomia sirkustyöpajoja yhdessä Eläkeliiton kanssa. PerformanceSirkus toteuttaa myös yhteistyössä kuvataiteilija Ilari Kähösen sekä ARMAS-festivaalin kanssa yhteisötaideteoksen, jonka keskiössä ovat ikääntyneiden kokemukset, ajatukset ja tuki toisilleen COVID-19 pandemian aikana. Teos julkaistaan osana Armas festivaalia.

PerformanceSirkuksen tarjoama osallistava esitys ja työpajatoimintakonsepti sekä yhteisötaideteos ovat molemmat ainutlaatuisia Helsingin seudulla. Kyseinen toiminta tarjoaa ikääntyneille mahdollisuuden osallistua ammattilaisten ohjaamana toimintaan, joka myötä ikääntyneet saavat kokeilla ja oppia uutta sekä kokea olevansa osa yhteisöä ja olla mukana luomassa taideteosta, jonka tavoitteena on tuoda nimenomaan ikääntyneiden ääni kuuluviin tänä haastavana aikana. Hanke parantaa ikääntyneiden psyykkistä sekä fyysistä hyvinvointia.

Teoksessa käytetään ikääntyneiden itse kirjoittamia tekstejä, joissa he kertovat kokemuksistaan ja ajatuksistaan pandemian aikana. Tekstit saadaan PerformanceSirkuksen järjestämistä ikääntyneille suunnatuista osallistavista kirjoitustyöpajoista.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat ARMAS-festivaali ja sen laajat verkostot, Eläkeliitto ja Helsingin eri palvelukeskukset.

12. Philomela ry. ***“Puhun puille”-konserttisarja***

Philomela-kuoro toteuttaa kotona asuvien vanhusten elämänlaadun parantamiseksi ja toimintakyvyn ylläpitämiseksi pihakonserttien sarjan helsinkiläisten päiväkeskusten pihoilla elo-syyskuussa 2021. “Puhun puille”-konserttien luontoteemaisissa teoksissa Philomela yhdistää musiikkia ja liikettä luoden kolmiulotteisen konserttielämyksen kuulijoilleen.

Halukkaat osallistujat yleisöstä pääsevät myöhemmin syksyllä mukaan kuvauksiin, joissa dokumentoidaan hanketta ja tuotetaan yhdessä harjoiteltujen koreografioiden mukainen yhden kappaleen mittainen musiikkivideo aktiivisen vanhuuden ja palvelukeskusten tekemän tärkeän työn esiin tuomiseksi. Videota voidaan jatkossa käyttää inspiraationa ja kannustavana esimerkkinä vanhus- ja kuntoutustyössä. Video tuo esiin palvelukeskustyön yhteiskunnallisen merkityksen, ja videon oikeudet luovutetaan kaupungin vanhuspalveluiden käyttöön. Pihakonsertteihin on mahdollista osallistua myös täysin perinteisessä yleisöroolissa, oman jaksamisen ja toiveiden mukaan, eikä kyseisiä konsertteja videoita.

Hanke toteutetaan yhteistyössä helsinkiläisten palvelukeskusten, koreografi Päivi Järvisen sekä myöhemmin täsmentyvän videotuotantoyrittäjän kanssa. Kiinnostuksensa pihakonserttisarjan toteuttamiseen ilmaisseet palvelukeskusten päivätoiminta tavoittaa laajan vanhusväestön, ja niiden pihat soveltuvat hyvin konserttien järjestämiseen.

13. Philomela ry. ***Suojele kaikkia rakkaitain –joulukonserttivideo***

Hanke tuo taiteellisesti korkeatasoisen joulumusiikin niiden luo, jotka eivät itse pääse konsertteihin, ja samalla aktivoi katsojia laulamaan mukana tuttuja joululauluja. “Suojele kaikkia rakkaitain”-hankkeella haluamme tuoda iloa, inhimillisyyttä ja lämpöä myös hoivalaitoksissa asuvien vanhusten jouluun. Hankkeessa koostetaan videokokonaisuus, jossa vuorottelevat Philomelan yksinään esittämät koskettavat joululaulut sekä “sing along”-mahdollisuudella rikastetut, tekstitetut tutut joulusävelmät. Jo lapsuudesta tutut laulut ja tekstit tukevat erityisesti muistisairaiden kognitiivista suoriutumista, vähentävät käytöshäiriöitä ja tuottavat heille merkityksellisiä kokemuksia.

Philomela järjestää syksyllä 2021 kaksi koulutus- ja keskustelutilaisuutta, joissa palvelukeskusten työntekijät, seurakunnan vanhustyöntekijät sekä palvelukeskusten vapaaehtoiset avustajat perehdytetään hankkeen kantavaan ideaan ja videon hyödyntämiseen. Osallistujat saavat eväitä paitsi kyseiseen hankkeeseen, myös muuhun ammatilliseen kehittymiseensä.

Videokokonaisuus suunnitellaan ensisijaisesti sopimaan sisällöksi palvelukeskusten ja hoivalaitosten kulttuuriohjelmaan tai hartaushetkiin sekä kotipalvelun käyttöön. Kokonaisuuden suunnittelussa konsultoidaan myös vanhustyön ammattilaisia merkityksellisen ja psykologisesti turvallisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Eniten hyötyjä saadaan, kun kokonaisuuteen yhdistetään esimerkiksi toimintaterapeutin, seurakunnan vanhustyöntekijän tai vapaaehtoistyöntekijän ohjaama muisteluhetki. Näin saadaan läpikäytyä niitä vahvoja tunnekokemuksia, joita musiikki saattaa nostaa pintaan, ja voidaan kannustaa vanhuksia osallistumaan kertomalla omia tarinoitaan.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Helsingin seurakunnat ja kaupungin vanhustyö sekä palvelukeskukset ja palveluasumisen yksiköt.

14. RockHubs Oy

Korttelibändit senioreille – yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia musiikista

RockHubs on musiikkikasvatuksen alan yhteisöllinen yritys, joka auttaa rakentamaan esteettömiä, matalan kynnyksen musiikinoppimisyhteisöjä eri ikäisille tutkimusperustaisesti ja erityispedagogisiin menetelmin. Tässä projektissa teemme yhteistyötä senioriasukasyhteisöjen sekä yhteisöllisyys- ja vapaaehtoistyötoimijoiden kanssa musiikkitoiminnan toteuttamiseksi.

Projektilla on kolme tavoitetta:

1. Musiikkitoiminnan käynnistäminen neljässä eri kohteessa
2. Tutkimustiedon tuottaminen toiminnasta
3. Uuden palvelumallin muotoilu, joka yhdistää kulttuurin ja hyvinvoinnin ulottuvuuksia projektin tulosten perusteella.

Projekti tarjoaa Helsingissä asuville seniori-ikäisille uuden aktiivisen toimijuuden ja näkyvyyden mahdollisuuksia osallistavan musiikkitoiminnan avulla sekä osallistumalla korttelibänditoimintaan omissa paikallisyhteisössään että verkostoitumalla muiden korttelibändikohteiden kanssa. Paikan päällä ja/tai striimattuna toteutettavien esityksien avulla vahvistetaan ikäihmisten näkyvyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta kaupunkiyhteisössä. Projektin alkuvaiheessa osallistujien joukosta tunnistetaan aktiivitoimijoita, jotka valmennetaan korttelibändien vertaismentoreiksi. Tämä malli lisää vapaaehtoistyön ulottuvuuksia ja tukee toiminnan vakiintumista ja jatkuvuutta myös projektin jälkeen.

Kulttuurista osallisuutta pyritään vahvistamaan tasa-arvoisesti perustamalla monikulttuurinen korttelibändi maa-hanmuuttajataustaisille ikäihmisille kumppanuusverkostoja hyödyntämällä. Osallistujien rekrytoinnissa käytetään etsivän kulttuurityön toimintatapoja, joilla voidaan varmistaa ettei fyysinen, tiedollinen tai sosiaalinen vammaisuus nouse osallistumisen esteeksi.

Varsinaisen musiikkitoiminnan dokumentoinnin, osallistujien itsearviointin ja muun tutkimustyön avulla projektissa pyritään myös rakentamaan uutta ikäihmisten kulttuurista hyvinvointia, toimijuutta ja yhteisöllisyyttä edistävää monialaista palvelumallia RockHubsin palvelumuotoilijan, terveydenhuollon innovaattorin ja projektinjohtajan oman tutkimusprojektin välillä toteutettavan kumppanuuden kautta. Projektin avulla luodaan lisää tietoperustaisuutta ja tutkimustietoa ikäihmisille optimoidusta, hyvinvointia lisäävästä kulttuuritoiminnasta.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Vitaflow Limited, Pro Lapinlahti ry, Miitti-verkosto on vapaaehtoistyön verkosto sekä kolme senioriasukasyhteisöä/-yhdistystä (Asukasyhteisö Loppukiri, Senioritaloyhdistys Aikalisä ry ja Kotisatama).

15. Sairaalaklovnit ry

Iloinen muisto

Iloinen muisto -hankkeessa Sairaalaklovnit ry laajentaa toimintaansa uuden kohderyhmän luokse, muistisairaiden ikäihmisten pariin Helsingissä. Hankkeen aikana kehitetään toimintamalli, jossa klovnereita ja klovnereita hyödynnetään muistisairaiden kuntoutuksessa. Toiminta tullaan suunnittelemaan yhteistyössä hoitohenkilökunnan kanssa heidän toiveensa huomioon ottaen ja moniammatillista yhteistoimintaa edistäen.

Hanke on osa EU:n Luova Eurooppa -ohjelman Clowing Connect Us – ClowNexus -hanketta, jossa Sairaalaklovnit ry on mukana yhdessä kuuden muun eurooppalaisen sairaalaklovnijärjestön kanssa. Kyseessä on kolmivuotinen yhteishanke, jossa edistetään ammattimaisen taidetoiminnan vakiinnuttamista osaksi sosiaali- ja terveyspalveluita ja parannetaan usein marginaaliin jäävien ryhmien osallisuutta taiteen hyvinvointipalveluihin.

Klovneria on keino empaattiseen ja tilanneherkkään vuorovaikutukseen leikin, mielikuvituksen ja improvisaation kautta. Klovnikohtaaminen voi parhaimmillaan edistää vuorovaikutusta muistisairaana sekä henkilökunnan tai omaisten välillä, kohentaa muistisairaana itsetuntoa ja palauttaa mieliin tuttuja ja turvallisia tilanteita. Klovneria on ulkomaisten tutkimusten mukaan osoittautunut toimivaksi keinoksi saada yhteys ihmiseen muistisairaudesta takaa. Klovnit tuovat arkeen ilon tuulahduksia ja aktivoivat lempeästi vanhusten aisteja ja muistoja. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tuttujen laulujen laulamista yhdessä, tanssin askelien tavaamista käytävällä tai vanhojen tuttujen kotias-kareiden kertaamista. Näin klovnit palauttavat mieliin iloisia muistoja, antavat onnistumisen kokemuksia ja luovat yhteenkuuluvuuden tunnetta. Klovnit tapaavat vanhuksia siellä missä he ovat, heidän huoneissaan ja hoivalaitosten yleisissä tiloissa. Tällöin myös kaikkein huonokuntoisimmat asukkaat saadaan toiminnan pariin.

Tutkimusyhteistyön kautta tavoitteena on tuoda tutkimustietoa osaksi sairaalaklovnitoiminnan kehittämistä. EU-hankkeen kansainvälisten verkostojen kautta tavoitteena on jalkauttaa ulkomaisten asiantuntijoiden osaamista Suomeen.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Gaius-säätiön Munkkiniemen palvelutalo, Itä-Suomen yliopisto sekä kansainvälinen ClowNexus –verkosto.

16. Sirkusyhdistys Race Horse ry ***Sirkus ikään kuin ikään***

Race Horse Companyn johtamassa sektorit ylittävässä yhteistyöhankkeessa kehitetään kulttuurialan palveluita iäkkäille ihmisille. Hanke yhdistää uudella tavalla sirkuskentän toimijat, palvelukeskukset ja digitaaliset ratkaisut, joiden myötä tavoitetaan erityisesti kotona asuvia iäkkäitä ihmisiä. Hankkeessa toteutetaan nyky sirkusesitys, jonka myötä tuotetaan merkityksellisiä ja positiivisia taidekokemuksia vanhuksille, sekä osallistetaan heitä kulttuurin avulla. Hankkeen tärkeä osa on sirkustoimijoiden osaamisen kehittäminen, ja hankkeessa mentoroidaan ja koulutetaan uusia ammattilaisia tuottamaan nyky sirkusesityksiä iäkkäille kohderyhmille.

Hankkeen tavoite jakautuu kolmeen toisiaan tukevaan osaan

1. Ilon, hyvinvoinnin ja ihmiskohtaamisten tuominen iäkkäiden arkeen nyky sirkuksen avulla
2. Uusien toimintamallien kehittäminen - digitaaliset ja hybridiratkaisut
3. Osaamisen lisääminen nyky sirkuskentällä palvelun jatkuvuuden takaamiseksi mm. mentoroinnin, jatkuvuuden kehittämisen ja uusien artistien kouluttamisen avulla

KotiTV:n yhteistyön kautta tuotetaan tallenne, jolla tavoitetaan laajemmin kotona asuvat iäkkäät. Hankkeen aikana kehitetään myös sirkusteoksen elinkaarta mm. selvittämällä yhteistyömahdollisuuksia Kansallisteatterin kiertuunäyttämön kanssa hankkeen jälkeen.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Herttakuninkaat-sirkusryhmä, Helsingin seniorisäätiö ja sen keskuskeskukset (Kannelkoti, Antinkoti, Pakilakoti ja Mariankoti), palvelukeskuksia (Riistavuori, Pohjois-Haaga, Munkkiniemi, Kannelmäki) sekä Koti TV –televisiokanava.

17. Taiteen edistämisen yhdistys Myrskynsilmä ***Tanssielokuva kanssamme***

Hanke tarjoaa osallistavaa taidetoimintaa kotona asuville ikäihmisille. Käytettävä taidemuoto on tanssielokuva, tanssi ja valokuva. Luomme toimivan, vastavuoroisen suhteen taide-, vapaaehtois-, liikunta- ja vanhustyön toimijoiden välille, jossa kulttuurin saavutettavuus ja taiteen hyvinvointivaikutukset ovat läsnä palvelun kaikkia osapuolia. Toimintaa toteutetaan ammattitaiteilijan ohjaamana, houkutellessa osallistujia mukaan yhteiseen luovaan prosessiin. Osana toimintaa vapaaehtoisia koulutetaan tanssielokuvan käyttöön.

Toiminnalla lievennetään osallistujien yksinäisyyden tunnetta, nostetaan mielialaa sekä aktivoidaan tunnistamaan omia voimavarojaan. Osallistujia rohkaistaan ja kannustetaan yhteistyökumppaneiden ja muiden alueen toimijoiden palveluiden pariin. Hankkeessa tuotetaan palveluja ja sisältöjä, jotka edistävät kulttuuristen oikeuksien ja tasavertaisuuden toteutumista. Toiminta laajentaa paitsi tanssissa ja tanssielokuvassa, mutta myös yhteiskunnassa näkyvää ikäkuvasia.

Osallistava tanssielokuva työvälineenä on osoittautunut erittäin toimivaksi keinoksi saada toimintakyvyltään erilaisia ihmisiä osallistumaan luovaan prosessiin. Elokuvallinen työskentely tarjoaa osallistujille välineen reflektoida itseään suhteessa ympäristöön. Tanssielokuva ei ole kieleen sidottu taidelaji, vaan hyödyntää mm. liikkeen, kosketuksen, tanssin ja kuvallisen kerronnan menetelmiä. Elokuva tekee näkyväksi lyhyitäkin hetkiä ja yhteiskunnassa näkymättömäksi jääviä ikäihmisiä. Merkityksellistä on, että osallistumisesta jää konkreettinen jälki

Hankkeessa pyritään vastavuoroiseen yhteistyöhön, jolloin taidetoiminta voi jatkossa olla suunnitelmallisempaa ja kaikkia osapuolia palvelevaa. Tiedon, kokemusten ja vaikutusten keruulla pyritään edistämään ja tukemaan taide-, vapaaehtois-, liikunta- ja vanhustyön toimijoiden yhteistyötä sekä taidetoiminnan juurtumista rakenteisiin.

Tavoitteet:

- työllistää taiteilijoita
- kehittää kehollisuuteen ja liikkumiseen pohjautuvaa vapaaehtoistoimintaa
- kokeilla tanssielokuvan käyttöä vapaaehtoistoiminnassa ja kehittää valmentava koulutus
- edistää tanssielokuvan näkyvyyttä ja käyttöä
- kehittää osallistavan taidetoiminnan menetelmiä
- syventää taiteilijoiden (ja muiden toimijoiden) kohderyhmätuntemusta
- laajentaa taidekäsitystä (Taideyliopistoyhteistyö)
- lisätä tietoa ikäihmisten aktiivisuuden muodoista

Tanssielokuva on helposti levitettävissä verrattuna tanssiesityksiin ja sanattomana toimii myös kansainvälisessä levityksessä. Helsingistä voi tulla kansainvälinen edelläkävijä ja esimerkki osallistavan tanssielokuvan käytöstä ikäihmisten kanssa. Tapoja joilla osallistava tanssielokuva on Helsingissä mukana ikäihmisten elämässä, voidaan levittää valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Vanhusten Turva Säätiö, Roihuvuoren Seniorikeskus, liikuntaseura Friskis&Svettis Helsinki ry, Taiteen edistämiskeskus (Taike), Taideyliopisto ja Pystymetsä Oy

18. TEATTERI TOTTI ry **U.S.K.O. -hanke**

Hankkeella tuetaan syrjäytyneitä ja yksinäisiä kuuroja ikäihmisiä ja heille luodaan mahdollisuuksia kokea iloa ja solmia uusia kontakteja. Hankkeessa pyritään kehittämään keinoja, joilla voidaan tukea ikäihmisten osallistumista. U.S.K.O.-hankkeen myötä ikäihmiset pääsevät ottamaan etäisyyttä arkeensa sekä saavat uusia ideoita ja merkityksellisyyskokemuksia. Olemme luoneet Pelle Totti -nimisen hahmon, jonka lempinimenä on Pelto. Käsikirjoitus ja dialogi suunnitellaan viittomakielisille iäkkäille ihmisille sopiviksi. Esityksen nimenä on Pellolla on asiaa. Sen tavoitteena on parantaa iäkkäiden ihmisten hyvinvointia ja elämänlaatua sekä tuottaa iloa ja luoda virikkeitä.

Pellolla on asiaa -esitys ja sen jälkeinen keskustelutilaisuus ja/tai luovan toiminnan osuus toteutetaan joko yhden tai kahden hengen kesken tai pieniryhmänä, ja tämä voidaan toteuttaa senioreiden päivätoiminnassa, kodeissa tai tarvittaessa hoitopaikoissa. Tilaisuus toteutetaan joko fyysisenä kohtauksena tai etävideopuhelun välityksellä. Etävideopuhelu sopii yksin asuville ja yksittäisille asiakkaille. Monesti yksin elävillä kuuroilla ei ole mahdollisuutta käyttää omaa äidinkieltään jokapäiväisessä elämässään. Tämän vuoksi haluaisimme kehittää edelleen ja työstää

pellehahmon persoonaa kyseisille kohderyhmille sopivaksi.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Kuurojen Liitto ja Helsingin kuurojen yhdistys / senioritoiminta.

19. Teatteriosuuskunta ILMI Ö.

Löytöretki- yhteisöteatterihanke ikäihmisille

Teatteri ILMI Ö:n Löytöretki - yhteisöteatterihankkeen tavoitteena on edistää kotona ja palvelutaloissa asuvien ikäihmisten ja heidän iäkkäiden omaistensa kulttuuri- ja taidetoimintaa. Hanke sisältää kolme teatterityöpä-jaa/kohdetaho, Löytöretkilehden koostamisen kaikkien hankkeeseen osallistuneiden ikäihmisten tuottamasta materiaaleista sekä osallistavat ja esitykselliset lehden julkistamisjuhlat. Julkistamisjuhlat ovat avoimet myös ikäihmisten omaisille ja ystäville sekä palvelutalojen asukkaille ja henkilökunnalle.

Teatterityöpajat painottuvat osallistujien tarinoihin ja runoihin ja niiden työstämiseen kuvan, liikkeen ja teatterin keinoin. Työpajoissa jutellaan, kerrotaan tarinoita, tehdään yhdessä runoja, tanssitaan, lauletaan ja luodaan draamallisia tilanteita ja kohtauksia. Mielikuvat ja muistot omasta elämänhistoriasta ja tämän hetken kiinnostuksen kohteet toimivat lähtökohdina tekemiselle. Jokaisella osallistujalla on oikeus tulla kuulluksi juuri sellaisena kuin on. Tärkeintä tuokioissa on innostaminen, innostuminen, kuunteleminen, tunnelmien luominen, heittäytyminen, muistojen herättely, yhdessä tekeminen ja tästä hetkestä merkityksellisen luominen.

Ikäihmiset eivät ole yksi yhdenmukainen ryhmä: kulttuuriharrastuneisuus, kognitiiviset kyvyt, fyysinen kunto ja vire vaihtelevat. Löytöretki-hankkeessa jokainen osallistuja saa tulla nähdyksi ja kuulluksi omista lähtökohdistaan käsin. Työpajoissa mahdollistetaan ikäihmisten aktivoituminen ja heidän oman toimijuutensa lisääntyminen.

Löytöretki-yhteisöteatterihankkeen tavoitteet:

- kehittää kotona asuville ikäihmisille mielekkäitä kulttuuri- ja taidesisältöjä elävässä kontaktissa ja etälaitteiden avulla toteutettuina
- etsivän vanhustyön avulla tavoittaa yksinäisiä ja syrjäytymisvaarassa olevia kotona asuvia ikäihmisiä kulttuurin ja taiteen pariin
- mahdollistaa taiteen keinoin palvelukeskusten muistisairaiden asiakkaiden ja heidän omaistensa uudenlaista yhteistä toimintaa ja uusien muistojen sekä kokemusten syntymistä
- tarjota teatteritaiteen parissa uusia, mielekkäitä elämyksiä ja kokemuksia: ikäihmiset ovat sekä tekijöitä että kokijoita
- tukea ikäihmisten hyvinvointia, toimintakykyä, yhteisöllisyyttä ja aktiivista toimijuutta
- kehittää kulttuuri- ja taidetoimintaa ikäihmisille yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa

Yhteistyökumppaneina ovat Laajasalon palvelukeskus, Itäkeskuksen palvelutalo ja Kalasataman ikäihmiset sekä sosiaali- ja terveysviraston yksityinen kotipalvelun tukipalvelutuottaja.

20. Viihdepalvelu Esirippu Oy / Pohjois-Helsingin Bändikoulu

Virtuaalinen Kulttuurikyylpy

Virtuaalinen Kulttuurikyylpy hankkeessa edistetään Koillis-Helsingin senioreiden digitaalista toimijuutta luomalla digitaalisia kulttuurielämyksiä ja osallistaen heitä teoksien luomisprosessiin. Tavoitteena on mahdollistaa ikäihmisille ainutlaatuisia taide- ja kulttuurikokemuksia VR- sekä hybriditapahtumatekniikka käyttäen ja näin lisätä senioreiden toimintakykyä sekä elämänlaatua. Hanke tavoittelee myös alueellisen kulttuuritarjonnan lisäämistä. Hankkeen tavoitteena on kehittää toimijoiden palvelutuotannon osaamista ja etsiä uudenlaisia digitaalisia ratkaisuja. Tavoitteena on saavuttaa valmius tuottaa ja jakaa virtuaalisia kokemuksia digitaalisilla alustoilla kohderyhmälähtöisesti.

Hankkeessa luodaan kokemuksellisuuden mahdollistava digitaalinen ratkaisu, jonka keskiössä ovat alueen ikäihmisten kertomat alueeseen ja sen historiaan sidotut muistot, tarinat ja laulut. Tarinoiden ja laulujen pohjalta hankkeessa työskentelevät taiteilijat luovat uusia taideteoksia. Tarinat ja taideteokset kuvataan 360-tekniikalla ja näistä luodaan virtuaalinen kokemus (sovellus VR-laseille), jossa kokija pääsee 360-videoympäristöön.

Hankkeessa järjestetään myös hybriditapahtuma/-konsertti. Tapahtumassa esitetään mm. musiikkia ja hankkeessa syntyneitä teoksia käsikirjoitettuna toteutuksena. Hankkeessa syntyvä VR-kokemus ja hybriditapahtuma ovat valmistumisen jälkeen jaeltavissa esimerkiksi palvelukoteihin ja tuotantotapa mahdollistaa myös kausipohjaisen toteutuksen.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat Verge Media Oy, Puistolan palvelutalo, Vuorensyrjän palvelutalo, Tapuli-kaupunki Seura ry, Tapulikaupungin Asukastalo, Enter ry, senioreiden, Kardemummo sekä Kalliolan Settlementti.

21. Voimauttavan taiteen äärellä ry

Toivo -hanke

Toivo- hankkeessa kehitetään sosiaalista hyvinvointia lisäävää, osallistavaa ja yhteisöllistä matalan kynnyksen taidelähtöistä toimintamallia kulttuurisen, löytävän vanhustyön toteuttamisen tueksi. Hankkeen eri toimintojen suunnittelussa on kiinnitetty erityistä huomioita niihin helsinkiläisiin ikääntyneisiin, joita olemassa olevat liikunta- kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut eivät tavoita.

Tuomme vanhusten elämänpäiiriin kulttuurilla väritettyjä kohtaamisia; elokuvia, musiikkia, sirkusta, tanssia, teatteria ja nukketeatteeria sisältäviä esityksiä, taidetuokioita ja keskustelumahdollisuuksia. Toiminnan fokus on aidossa ihmisten välisissä kohtaamisissa, yhteisöllisessä vuorovaikutuksessa ja niiden aikaansaamissa hyvinvointia vahvasti lisäävissä tunnekokemuksissa. Toivo -hanke tarjoaakin nimensä mukaisesti ikäihmisten arkeen toivoa, iloa, osallisuutta ja pieniä yhdessä jaettuina onnenhetkiä. Hanke vahvistaa ikäihmisten omaa toimijuutta, jota korona-aika on alentanut merkittävästi.

Hanke koostuu kolmesta kokonaisuudesta:

- 1) Kulttuurimyllyn Open Cinema Helsinki yhteisöllinen elokuvaklubin perustaminen. Tavoitteena on laajentaa toimintaamme jo olemassa olevan kulttuuri- ja teatteritoiminnan lisäksi myös korttelikinotoiminnaksi - ja rikastaa siten uudella tavalla lähialueen kulttuuritarjontaa. Tavoite onkin, että hankkeen aikana kehitetty alueen ikäihmisiä palveleva uusi toimintamalli voisi juurtua hankkeen jälkeen yhdeksi pysyväksi osaksi Kulttuurimyllyn toimintaa ja tarjontaa.
- 2) "Kulttuuripiiri" -kulttuuripainotteisen naapurisuuspiirin perustaminen Myllypuroon. Hankkeen myötä Myllypuron naapurisuuspiirin iäkkäiden omaa osallisuutta ja toimijuutta pystytään tukemaan ja vahvistamaan niin, että he hankkeen päätyttyä voivat jatkaa kokoontumisia ja aktiivista toimintaa myös itsenäisesti.
- 3) Löytävä kulttuurinen vanhustyö (mm. esiintymiskierrukset). Kulttuurisen vanhustyön ja taiteen osaamista vietään julkisiin ja puolijulkisiin tiloihin ja paikkoihin, jossa ikäihmiset asuvat, viettävät aikaansa tai johon heillä on turvallinen ja helppo tulla.

Hankkeessa on mukana lukuisia yhteistyötahoja ja toteutukseltaan hanke onkin monialainen, eri sektorien toimijoita ja eri alojen ammattilaisia sekä eri ikäisiä vapaaehtoisia ja taiteentekijöitä yhdistävä verkosto. Näemmekin, että hankkeessa toteutuva monialainen yhteistyö palvelee kulttuuritoimijoiden oman osaamisen vahvistamisen lisäksi myös moniammatillisen vanhustyön tekijöiden osaamisen vahvistamisessa.

Hankkeen pääyhteistyökumppanit ovat Kulttuurimyllyn naapurissa sijaitseva Myllypuron Metropolia ja sen vanhustyön ja gerontologian opintoyksikkö, moniammatillinen So-Te-Ka verkosto, naapurisuuspiirit, Pääkaupunkiseudun omaishoitajat ry, palvelukeskukset, Senioritaloyhdistys Aikalisä ry, Omakotisäätiö ja Helsingin Seniorisäätiö.

22. Zodiak Presents ry/ Zodiak- Uuden tanssin keskus Tanssikaveri

Zodiak kehittää ja laajentaa aikaisempaa toimintaansa ikääntyneiden ihmisten parissa kouluttamalla ”Tanssikavereita”, jotka vierailevat joko etäyhteyden kautta tai paikan päällä (post-korona-maailmassa) sekä kotona että hoivalaitoksissa asuvien vanhusten luona. Tanssikavereiden työkaluksi suunnittelemme ja toteutamme digitaalisen materiaalipaketin, joka sisältää erilaisia tanssi- ja läsnäolo- ja kohtaamisharjoitteita sekä taiteellista sisältöä. Materiaalipaketti ei toimi vain koulutusvälineenä tanssikavereille vaan sen sisältöä käytetään osana etä- tai lähitapaamisia.

Vapaaehtoisiksi tanssikavereiksi koulutetaan eri ikäisiä tanssinharrastajia, mutta pääpaino on aktiivisissa ikäihmissä, jotka ovat kiinnostuneita toimimaan vapaaehtoistyössä vertaistensa kanssa. Vapaaehtoisten lisäksi hankkeeseen palkataan myös tanssin ammattilaisia, jotka auttavat sisällön kehittämisessä ja vapaaehtoisten tanssikavereiden toiminnan koordinoimisessa.

Hankkeen tavoitteena on:

- Luoda kestävä, monistettavissa oleva toimintamalli, jonka avulla pystytään saavuttamaan ja kohtaamaan tanssitaiteen avulla sekä kotona että hoivalaitoksissa asuvia ikääntyviä ihmisiä ja tarjota heille mielekästä toimintaa, jossa yhdistyy vuorovaikutus, taiteelliset elämykset ja liikunta
- Kehittää tapoja, joilla ikääntyviä ihmisiä voidaan tavoittaa digitaalisesti

Tanssitaiteessa yhdistyy fyysinen liikunta ja taide. Tanssikaveri -hanke aktivoi hyväkuntoisia iäkkäitä ihmisiä, joilla on halua ja voimavaroja toimia vapaaehtoistyössä. He pääsevät myös itse kehittämään hankkeen sisältöjä. Tanssikaverit voivat kuitenkin tanssittaa hyvin erilaisessa kunnossa olevia iäkkäitä ihmisiä. Toiminta suunnitellaan niin, että siihen voi osallistua vaikka tarvitsisi liikkumiseen apuvälineitä tai on jo vuodehoidossa. Tanssikaveri -hankkeen toimintamalli on digitaalisen materiaalipaketin avulla monistettavissa ja sitä voidaan käyttää sekä etäyhteyden kautta verkossa tai lähitapaamisissa.

Zodiakilla on yli kymmenen vuoden kokemus senioreiden tanssitoiminnasta, hoitajien koulutuksesta ja residenssi-toiminnasta vanhustyössä. Haluaisimme kuitenkin kehittää ja laajentaa aikaisempaa toimintaamme. Hankkeen jälkeen toiminta jatkuu Zodiakin senioritanssijoiden vapaaehtoistoimintana sekä palvelutalojen ja HelsinkiMission ja SPR:n Ystävätoiminnan toiminnassa. Olemassa olevien rakenteiden ja digimateriaalien avulla toiminta pystyy jatkumaan myös hankerahoituksen jälkeen. Yhdessä HelsinkiMission ja SPR:n kanssa Zodiak pystyy koordinoimaan Tanssikaveritoimintaa ja materiaalipaketin avulla järjestämään uusien vapaaehtoisten koulutuksia.

Keskeisimmät yhteistyökumppanit ovat HelsinkiMissio/Kari Lankinen, Suomen Punainen Risti, Koskelan monipuolisen palvelukeskus, Lauttasaaren senioritalo, Tukimet Oy, Enter ry sekä Eläkeläisyhdistykset.